

Warszawa, 2 marca 2010 roku

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZEW/500/10-1/2010/AZ

Pan
Jacek Jeziński
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezisie,

otrzymuję coraz liczniejsze sygnały o dużych opóźnieniach w zgłaszaniu dzieci do ośrodków adopcyjno-opiekuńczych przez placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 października 2007 roku w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. nr 201, poz. 1455) wskazuje, że całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego współpracuje z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym (§ 5 ust. 1). Odnośnie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego § 6 pkt. 4 rozporządzenia stanowi, że podejmuje ona działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach opieki zastępczej. Rozporządzenie to nakazuje również, by stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co pół roku sporządzał na piśmie opinię, dotyczącą zasadności pobytu dziecka w placówce. Zgodnie z §10 ust. 8 rozporządzenia, na podstawie tej opinii dyrektor placówki – w razie niemożności powrotu dziecka do rodziny naturalnej – ma obowiązek poinformować o sytuacji dziecka ośrodek adopcyjno-opiekuńczy.

Z uzyskanych przeze mnie informacji wynika jednak, że mimo uprawomocnienia się postanowienia sądu o pozbawieniu rodziców władzy rodzicielskiej, dzieci nieraz przez kilka lat nie są zgłaszane przez placówkę do ośrodków adopcyjnych. Znany jest mi przypadek, gdy małe (4-letnie) dziecko, mające dużą szansę na przysposobienie, nie zostało zgłoszone do ośrodka adopcyjno-wychowawczego przez ponad 1,5 roku. Znam także przypadki innych dzieci, które oczekiwały na zgłoszenie do ośrodka od 1 roku do 2 lat.

Pragnę zwrócić uwagę Pana Prezesa na fakt, że wraz z wiekiem dziecka maleje jego szansa na adopcję, gdyż rodziny pragnące dokonać przysposobienia zwykle zainteresowane są

jak najmłodszymi dziećmi. Ponadto każdy nie tylko rok, ale nawet miesiąc spędzony niepotrzebnie w placówce, jest ewidentnym naruszeniem prawa dziecka do wychowania w rodzinie. Problem opóźnień w zgłaszaniu dzieci do ośrodków adopcyjno-opiekuńczych może spowodować, że ostatecznie tracą one szansę na przysposobienie i będą musiały aż do ukończenia 18. roku życia pozostawać w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Sprawa dotyczy – według danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z 2008 roku – ponad 47 tys. dzieci. 27589 przebywa w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (interwencyjnych – 2955 dzieci, socjalizacyjnych – 11343 dzieci, wielofunkcyjnych – 13290 dzieci), 2226 dzieci przebywa w rodzinnych domach dziecka i 17505 dzieci w rodzinach zastępczych, w tym niespokrewnionych z dzieckiem (10134 dzieci) i zawodowych niespokrewnionych (7371 dzieci).

Dla mnie, rzecz jasna, najważniejsze w tym problemie jest to, iż tak dużą grupę dzieci pozbawia się miłości rodzicielskiej i szczęśliwego dzieciństwa. Sytuacja jest też jednak groźna społecznie. Osoby, korzystające z zastępczej formy opieki, gorzej funkcjonują w społeczeństwie od tych, które wychowują się w rodzinach. Pobyt dziecka w placówce generuje też wiele kosztów czysto finansowych: koszt utrzymania dziecka wynosi – w zależności od formy opieki zastępczej – od 823 zł do ok. 5.500 złotych miesięcznie (w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – od 2200 zł do nawet 5.500 złotych, w rodzinach zastępczych specjalistycznych, zawodowych i niespokrewnionych z dzieckiem – od 823 zł do ponad 1800 zł).

Mając powyższe na uwadze – na podstawie art. 10a ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69) – w trosce o dobro dziecka, proszę o rozważenie możliwości przeprowadzenia przez Najwyższą Izbę Kontroli kompleksowej kontroli realizacji przez placówki opiekuńczo-wychowawcze obowiązku zgłaszania dzieci do ośrodków adopcyjno-opiekuńczych.

z wyrazami szacunku
Marek Piłchowski

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająkała**

Warszawa, dnia *14* maja 2010 r.

**Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka**

WSK/WSW-052-1193/2010/E

Szanowny Panie Rzeczniku,

W nawiązaniu do pisma dotyczącego prawidłowości realizacji przez placówki opiekuńczo-wychowawcze obowiązku zgłaszania dzieci do ośrodków adopcyjno-opiekuńczych uprzejmie informuję, że sprawa ta została wnikliwie przeanalizowana.

Biorąc pod uwagę istotność problemu poruszonego przez Pana Rzecznika, w ramach czynności związanych z przygotowaniem planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2011 rok, zostanie przedstawiona propozycja kontroli koordynowanej uwzględniającej to zagadnienie.

*Z pozdrowieniami
Marek Zająkała*